

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/263/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117247973
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:6117247973.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej v spore žalobcu L. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., P. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou A. advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom L., I. XX, proti žalovanému A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., S.. C. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. G. F., advokátom so sídlom L., J. XX, o zaplatenie 10.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 21. mája 2018, č. k. 15C/7/2018-57 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zastavil konanie v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 10.000,- eur od 28.08.2017 do zaplatenia. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol. Výrokom III. žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou doručenu súdu prvej inštancie domáhal, aby v rámci upomínacieho konania súd žalovaného vyzval na zaplatenie sumy 10.000,- eur s úrokom z omeškania. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil nasledovný skutkový stav: Z predloženého výpisu z účtu žalobcu mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 20.09.2011 bola z tohto účtu poukázaná suma 10.000,- eur na účet č. XXXX- XXXXXX-XXXXXXXXXX, pričom v konaní nebolo sporné, že uvedená suma bola žalobcom prevedená na účet predávajúceho bytu na ul. S. C. v L., I. M., ktorý v konaní vypovedal ako svedok. Z výzvy na zaplatenie pohľadávky zo dňa 10.08.2017 mal súd zistené, že žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie sumy 7.000,- eur titulom pôžičky na nákup osobného motorového vozidla, ktorá suma nie je predmetom tohto konania a sumy 10.000,- eur titulom pôžičky na kúpu bytu, ktorá je predmetom tohto konania. Žalobca vyzval žalovaného na úhradu dlhu do 15 dní od doručenia výzvy, pričom písomnosť bola žalovanému doručená podľa priloženej doručky dňa 11.08.2017. Predmetom súdu predloženej kúpnej zmluvy zo dňa 03.11.2011 uzatvorenej medzi žalovaným ako kupujúcim a I. M., nar. XX.XX.XXXX ako predávajúcim bola kúpa 2.izbového bytu na ul. S. C. č. X v bytovom dome súp.č. XXXX v k.ú. L.. Z nej súd prvej inštancie zistil, že kúpna cena bytu bola dohodnutá na sumu 47.500,- eur s tým, že časť kúpnej ceny v sume 12.000,- eur mala byť uhradená v hotovosti dňa 09.08.2011, časť kúpnej ceny v sume 34.000,- eur mala byť uhradená z hypotekárneho úveru v deň uzatvorenia kúpnej zmluvy a suma 1.500,-eur mala byť uhradená bezhotovostne do 5 dní po uzatvorení kúpnej zmluvy. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že žalovanému požičal sumu 10.000,- eur na kúpu bytu s tým, že žalovanému povedal, že mu peniaze žalovaný vráti, keď ich žalobca bude potrebovať. Z výsluchu žalovaného vyplynulo, že finančné prostriedky vo výške 10.000,- eur považoval za dar od žalobcu na rozbeh do života, ak by vedel, že by malo ísť o pôžičku,

s tým by nesúhlasil, pretože by vedel, že nebude mať z čoho žalobcovi peniaze vrátiť. K žalobcovi sa vždy slušne správal, vozil ho k lekárovi, uhrádzal mu lieky. Žalovaný potvrdil, že okrem 10.000,- eur od žalobcu dostal aj sumu 7.000,- eur na kúpu auta, ale zdôraznil, že on sám zo svojho platu zabezpečoval žalobcovi stravu, hygienu, nákupy. Svedkyňa V. J., dcéra žalobcu a sestra žalovaného uviedla, že nebola prítomná, keď žalobca žalovanému doplatil kúpnu cenu na byt, nevie, ako sa vtedy dohodli, či tieto peniaze mal žalovaný žalobcovi vrátiť alebo nie. O tom, že žalobca poskytol žalovanému na byt peniaze sa dozvedela až v roku 2014, keď žalobca u nej na návšteve povedal, že aj on má v tom byte peniaze a to, že ich žalobca od žalovaného chce naspäť, žalobca povedal vtedy, keď sa rozhádzali. Uviedla, že po dobu, po ktorú bývali žalobca so žalovaným v byte, uhrádzal všetko žalovaný, potvrdila, že medzi žalobcom a žalovaným vznikali konflikty. Keď hrozilo, že prídu o byt, žalovaný si vzal pôžičku, aby o byt neprišli. Svedkyňa mala za to, že ak aj žalobca žalovanému ako jej bratovi niečo na byt doplatil, tak mu to žalovaný splatil tým, že žalobcu živil, lebo žalobca bol dlho nezamestnaný. Právne vec súd prvej inštancie posúdil podľa § 145, § 146 ods. 1 Civilného sporového poriadku; § 3 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101, § 563, § 657 Občianskeho zákonníka; Vzhľadom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým je späťvzatie žaloby v časti požadovaných úrokov z omeškania a vzhľadom na to, že žalovaný neprejavil nesúhlas so späťvzatím žaloby v tejto časti, súd pri aplikácii citovaných zákonných ustanovení rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku týkajúcom sa čiastočného zastavenia konania. Po čiastočnom späťvzatí žaloby tak predmetom konania zostala suma 10.000,- eur. Ďalej súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť. Súd ustálil, že medzi stranami sporu vznikla ústna zmluva o pôžičke, a to v roku 2011 tak, ako to tvrdil žalobca, na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi finančné prostriedky vo výške 10.000,- eur na kúpu bytu s tým, že nebolo medzi stranami dohodnuté, kedy bude žalovaný povinný žalobcovi pôžičku vrátiť, teda nebola dohodnutá splatnosť dlhu. Žalovaný v odpore najskôr výslovne nepoprel existenciu tvrdenej ústnej zmluvy o pôžičke, keď predmetom odporu bolo len vznesenie námietky premlčania. Ani následne v duplike nepoprel žalovaný existenciu zmluvy o pôžičke, naopak, potvrdil, že medzi stranami vznikol tvrdený reálny kontrakt a zotrval na námietke premlčania dlhu. Až neskôr počas konania žalovaný začal tvrdiť, že medzi stranami mala byť uzatvorená darovacia zmluva a nie zmluva o pôžičke. Súd konštatoval, že takáto obrana žalovaného je účelová s tým, že podľa § 186 ods. 2 CSP, na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada. To znamená, že pokiaľ najskôr nebola žalovaným rozporovaná existencia zmluvy o pôžičke, vo vzťahu ku ktorej žalovaný len vzniesol námietku premlčania, naopak, keď žalovaný dokonca i potvrdil jej existenciu a až následne zmenil svoju obranu v tom zmysle, že mala byť medzi stranami uzatvorená darovacia zmluva, na takúto následnú zmenu v skutkových tvrdeniach žalovaného, súd neprihliadol. Navyše existencia darovacej zmluvy v konaní ani nebola preukázaná, keď svedok I. M. nemal vedomosť o vzťahoch medzi žalobcom a žalovaným a k týmto okolnostiam ani nevedel vypovedať a rovnako svedkyňa V. J. potvrdila, že nebola pri odovzdávaní peňazí medzi žalobcom a žalovaným a nevedela nič o tom, či sa medzi sebou dohodli alebo nedohodli na vrátení peňazí, či malo ísť o dar či o pôžičku. Súd preto vychádzal z toho, že medzi stranami bola uzatvorená ústna zmluva o pôžičke vo výške 10.000,- eur bez dohodnutia lehoty jej splatnosti, keďže obe strany sa zhodli rovnako tiež na tom, že pri určovaní lehoty splatnosti pôžičky je potrebné vychádzať z § 563 Občianskeho zákonníka. Rovnako nebolo sporné, že záväzok poskytnúť finančné prostriedky žalovanému si žalobca splnil poukázaním uvedenej finančnej čiastky na bankový účet p. I. M. dňa 20.09.2011, teda na účet predávajúceho, od ktorého žalovaný ako kupujúci na základe kúpnej zmluvy kúpil byt. Súd ďalej konštatoval, že v tomto prípade je účet p. M. ako tretej osoby len platobným miestom, tretia osoba však nie je zviazaná ako dlžník voči veriteľovi. Zviazaný podľa zmluvy o pôžičke zostáva aj v tomto prípade dlžník, a teda žalovaný a on je povinný veriteľovi peniaze vrátiť a to bez ohľadu nato, že peniaze priamo neobdržal. Neobstojí preto obrana žalovaného v odpore, že by mal byť voči žalobcovi zviazaný ten, na koho účet boli finančné prostriedky z pôžičky poskytnuté. Súd následne vyhodnocoval dôvodnosť vznesenej námietky premlčania. Uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že nebola dohodnutá lehota splatnosti pôžičky, keď obe strany vo svojej argumentácii vychádzali z § 563 Občianskeho zákonníka a tvrdili, že splatnosť pôžičky nebola dohodnutá ani nevyplýva z iných skutočností. V konaní bolo preukázané, že k poskytnutiu finančných prostriedkov vo výške 10.000,- eur zo strany žalobcu došlo dňa 20.09.2011. Ak nebola splatnosť dlhu určená dohodou, nieto stanovená inak, môže veriteľ požiadať dlžníka o splnenie dlhu kedykoľvek. Ten je potom povinný splniť podľa § 563 Občianskeho zákonníka dlh prvého dňa po tom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal. Už skoršia právna teória (Švestka, Češka, Chyský: Promlčení a prekluze v čs.právním řádu.Praha.Orbis, 1967) prijala názor, podľa ktorého, ak môže veriteľ vyvolať splatnosť dlhu (ak môže požiadať dlžníka o splnenie dlhu), potom môže svoje právo aj vykonať (podať žalobu na súd). Prvá objektívna možnosť vykonania práva je teda daná okamihom,

keď veriteľ mohol najskôr o splnenie dlhu požiadať. V týchto prípadoch je preto potrebné považovať za deň rozhodujúci pre začiatok plynutia premlčacej doby ten deň, ktorý nasleduje po vzniku právneho vzťahu dohodnutého na dobu neurčitú. Preto tam, kde ide o právo z časovo neobmedzeného právneho vzťahu, je pre začiatok plynutia premlčacej doby rozhodujúci deň nasledujúci po dni, kedy došlo k vzniku tohto právneho vzťahu a nie deň, keď došlo ku splatnosti dlhu. Ak by sme akceptovali názor o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu a nie na deň vzniku právneho vzťahu, z ktorého dlžníkovi vznikla povinnosť na plnenie, znamenalo by to neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na viaceré rozhodnutia súdov, napr. rozhodnutie NSČR z 23.02.2006 sp.zn. 33Odo/1174/2005, NSČR z 29.07.2003 sp.zn. 33Odo/345/2002, rozhodnutie NSSR sp.zn. 1Cdo/25/2003 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 91/2004. Súd sa teda priklonil k uvedenému v praxi už ustálenému názoru v otázke začiatku plynutia premlčacej doby pri dlhoch s neurčenou lehotou splatnosti. Pokiaľ teda pôžička bola poskytnutá žalovanému dňa 20.09.2011, 3-ročná premlčacia doba začala plynúť odo dňa nasledujúceho po tomto dni (21.09.2011), a pokiaľ žaloba bola na súde podaná až v roku 2017, nepochybne je dlh žalovaného premlčaný. Čo sa týka názoru vyjadreného v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/146/2008, ku ktorému sa priklonil žalobca (podľa ktorého premlčacia doba by mala plynúť až odo dňa veriteľom vyvolanej splatnosti dlhu - teda mala by sa odvíjať od výzvy na plnenie doručenej žalobcom žalovanému v auguste 2017), ide o ojedinelý právny názor, navyše toto rozhodnutie hoci bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia, ktoré sa uskutočnilo 28. a 29. mája 2009, na základe výsledku hlasovania prítomných členov tohto kolégia bolo prijaté uznesenie, v zmysle ktorého toto rozhodnutie nemá byť publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Naopak judikáty R 28/1984 a R 91/2004 ako v Zbierke publikované rozhodnutia majú na rozdiel od spomenutého ojedinelého rozhodnutia vyššiu mieru autority a možno ich právom zaradiť medzi rozhodnutia predstavujúce ustálenú rozhodovaciu prax. Z týchto dôvodov súd preto vyhodnotil nárok žalobcu ako v celom rozsahu premlčaný. Ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, platí aj pre výkon práva vzniesť námietku premlčania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vznesenie námietky premlčania v danej veci nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Súd uviedol, že nemožno za okolnosť, ktorá by mala mať vplyv na posúdenie toho, či môže byť vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi alebo nie, považovať prípad, keď došlo k nesprávnej kvalifikácii práva, ktorého sa premlčanie týka. Okolnosť, že žalobca pochybil v názore o začiatku plynutia premlčacej doby, neznamená, že vznesenie námietky premlčania možno kvalifikovať ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, pretože práve žalobca mal postupovať s opatrnosťou a mal si strážiť svoje právo. Žalobcovi nič nebránilo, aby dlh z pôžičky uplatnil na súde včas a ak tak z akýchkoľvek subjektívnych dôvodov neurobil, bez toho, aby mu v tom žalovaný bránil, táto okolnosť musí ísť na vrub žalobcu. Rovnako tak nemožno v tejto súvislosti vziať do úvahy okolnosť, na aký účel žalobca žalovanému pôžičku poskytol (na zabezpečenie bývania), resp. že žalobca poskytol žalovanému výhodu spočívajúcu v tom, že od neho nepožadoval úroky, alebo že pôžička bola žalovanému poskytovaná na úkor dcéry žalobcu a sestry žalovaného. Pre úplnosť súd konštatoval, že nevykonal výsluch navrhovanej svedkyne A. E., matky žalovaného a bývalej manželky žalobcu, ktorej výsluch navrhoval žalobca na otázku vzájomných vzťahov medzi stranami. Na okolnosti týkajúce sa toho, či medzi stranami bola uzatvorená zmluva o pôžičke alebo darovacia zmluva, totiž nebolo potrebné s poukazom na § 186 ods. 2 CSP vykonať ďalšie dokazovanie a pomery medzi stranami boli v dostatočnom rozsahu zistené výsluchom svedkyne V. J.. Navyše, dôvody a okolnosti, za akých bola pôžička poskytovaná, nemali (ako už bolo uvedené) vo vzťahu k obrane žalovaného ohľadom dobrých mravov žiadnu relevanciu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 CSP. Žalobca sa domáhal celkovo zaplatenia sumy 10.000,- eur s úrokom z omeškania. Za neúspech žalobcu možno považovať zamietnutie istiny 10.000,- eur a súčasne aj časť, v ktorej súd konanie zastavil, teda časť úrokov z omeškania. Žalobca totiž procesne zavinil zastavenie konania v tejto časti, keďže žalobu zobral späť v časti úrokov z omeškania bez toho, aby na to dal podnet žalovaný tým, že by dlh v tejto časti uhradil. Vždy platí, že kto zavinil čiastočné zastavenie konania, mal ohľadne tejto časti žaloby neúspech a úspech sa z hľadiska posudzovania náhrady trov konania pričíta opačnej strane sporu, teda žalovanému. Žalobca bol v celom rozsahu neúspešný a žalovaný bol naopak v celom rozsahu úspešný, a preto má žalovaný voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Ďalej uviedol, že o výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku, a to jeho výrokovej zamietajúcej časti podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žalobca uviedol, že v konaní nebolo sporné, že ide o pôžičku peňazí vo výške 10.000 eur. Žalobca nesúhlasí s posúdením začiatku premlčacej doby. Súdu prvej inštancie vytýkal, že aplikoval len § 100 o všeobecnej premlčacej dobe a neuviedol konkrétnu právnu normu, podľa ktorej rozhodol o tom, kedy začne plynúť premlčacia doba. Žalobca tiež namietal, že súd prvej inštancie použil ako podklad svojho rozsudku právnu teóriu Českej republiky a rozporuplné rozsudky Najvyšších súdov ČR. Ďalej namietal, že existuje rozsudok Najvyššieho súdu SR, že nie je možné v súlade s novým CSP používať judikáty iných členských štátov EÚ, keď ako najvyššia súdna autorita sa považujú judikáty Najvyššieho súdu SR. Žalobca bol toho názoru, že súd mal použiť § 101 v spojení s § 563 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s použitím ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka poukázal na to, že žalobca ako veriteľ mal dohodnutú lehotu splatnosti. Žalobca uviedol, že až keď dlžník dobrovoľne nesplní, začína plynúť trojročná premlčacia doba, v ktorej sa môže veriteľ obrátiť na súd, čo aj urobil v nadväznosti na § 101 Občianskeho zákonníka. Dátum splatnosti podľa žalobcu nebol určený dňom, ale udalosťou, ktorá mala nastať v budúcnosti. Touto udalosťou bolo, že až bude veriteľ potrebovať peniaze s pôžičky, požiada dlžníka o vrátenie peňazí. Taká udalosť nastala, keď v roku 2017 musel opustiť byt a peniaze potreboval na nájom druhého bytu. Žalobca uviedol, že v občianskom práve sa počítajú lehoty aj stanovením konkrétnej udalosti, ktorá môže nastať v budúcnosti, ale nemusí. Mal za to, že v danej veci bolo vrátenie peňazí viazané na okolnosť. Žalobca bol toho názoru, že keby potreboval peniaze o 20 rokov, premlčacia doba by plynula po 20 rokoch. Odvolaciemu súdu navrhoval znova vykonať dôkaz, ktorým bola výzva otca synovi na vrátenie peňazí, pretože ich ako sa dohodli potrebuje na vyriešenie bytovej otázky. Žalovaný nikde v konaní nepopieral tento list, t. j. výzvu na vrátenie peňazí, pričom podľa žalobcu ani nevyvrátil, že sa tak dohodli. Žalobca ďalej poprel, žeby kradol peniaze, ako svedčil syn a dcéra. Uviedol, že nikdy nebol trestaný. Vzhľadom na uvedené sa domáhal, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a navrhol, aby sám rozhodol, že vec nie je premlčaná, alebo aby zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil súdu na opätovné preskúmanie právnej veci určenia začiatku premlčania ústnej zmluvy o pôžičke a aby tento rozhodol v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie a rovnako aj s vyčerpávajúcim a zrozumiteľným odôvodnením tohto rozsudku, a preto považuje odvolanie žalobcu za nedôvodné. Mal za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval § 100 v spojení s § 101 a § 563 a príslušnou judikatúrou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozsudku. Ďalej uviedol, že v odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie zakomponoval aj ustanovenia § 101 a § 563 Občianskeho zákonníka. Žalovaný bol toho názoru, že pokiaľ sa žalobca odvolával na nejaký rozsudok NS SR, ktorý vylučuje aplikáciu judikátov NS ČR, mal ho aj uviesť do odvolania. Čo považoval žalovaný za podstatnejšie, súd prvej inštancie okrem uvedeného aplikoval na daný prípad v otázke premlčania aj judikáty NS SR - R 28/1984, R 91/2004, 3Cdo/174/2016, t. j. judikáty, na ktoré poukazoval v konaní žalovaný a ktoré sú jednoznačné v otázke posúdenia začatia plynutia premlčacej doby a predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššej súdnej authority. V súčasnosti teda platí, že ak sa veriteľ s dlžníkom nedohodli na splatnosti záväzku a súčasne splatnosť nevyplýva ani z iných skutočností (rozhodnutia, právneho predpisu), začína plynúť premlčacia doba dňom nasledujúcim po dni, kedy peňažný dlh vznikol, čo bolo meritom aj tohto konania, keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania. Navyše súd uviedol, že judikáty R 28/1984 a R 91/2004 ako v Zbierke publikované rozhodnutia majú na rozdiel od ojedinelého rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/146/2008 vyššiu mieru authority a možno ich právo zaradiť medzi rozhodnutia predstavujúce ustálenú rozhodovaciu prax, a preto súd vyhodnotil nárok žalobcu ako v celom rozsahu premlčaný, s čím sa žalovaný plne stotožňuje. Vzhľadom na uvedené mal za to, že nárok žalobcu je v celom rozsahu premlčaný a námietky žalobcu sú v tomto smere neúčinné a neopodstatnené, keďže právnym základom napadnutého rozsudku nie je len právna teória a judikatúra ČR, ale aj judikatúra NS SR - ustálená rozhodovacia prax. Rovnako zotrvával na svojej argumentácii v otázke vznesenej námietky premlčania a jej údajného rozporu s dobrými mravmi. Mal za to, že v rozpore s dobrými mravmi môže byť len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. V danom prípade však podľa žalovaného, žalobcovi nič nebránilo využiť svoje právo podľa § 563 Občianskeho zákonníka ešte pred uplynutím premlčania. Žalobca len svojou pasivitou zapríčinenou vlastným zavinením vytvoril podmienky pre neskoršie úspešné vznesenie námietky premlčania zo strany žalovaného. Vzhľadom na uvedené trval na tom, že uplatnenie námietky premlčania zo strany žalovaného nie je v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný nesúhlasí s tým, že doba

splatnosti pôžičky bola dohodnutá. Poukázal na to, že sám žalobca v podanej žalobe v upomínacom konaní a následnej replike uviedol, že doba splatnosti nebola dohodnutá. Navyše aj v samotnej výzve na zaplatenie pohľadávky, ktorú žalovaný nepopiera, sám žalobca uviedol, že zmluva o pôžičke bola uzatvorená ústne, pričom nebola dohodnutá lehota splatnosti. Žalobca sa výzvou domáhal vrátenia pôžičky na základe § 563 Občianskeho zákonníka, t. j. na základe právneho ustanovenia, podľa ktorého dlžník má splniť dlh prvého dňa po tom, čo o plnenie požiadal veriteľ (žalobca mu dal lehotu 15 dní). Toto ustanovenie sa však výlučne aplikuje v prípadoch, keď nie je doba splatnosti dohodnutá. To znamená, že žalobca už vtedy jasne deklaroval, že sporové strany sa nedohodli na dobe splatnosti pôžičky. Nesúhlasil s tým, že žalovaný v priebehu konania nevyvrátil, že bola dohodnutá lehota splatnosti. Veď predsa žalovaný vzniesol námietku premlčania a obsiahlo poukazoval na príslušnú judikatúru týkajúcu sa začiatku premlčacej doby v prípadoch, keď nie je dohodnutá lehota splatnosti. Práve týmito prostriedkami procesnej obrany poprel, že bola dohodnutá lehota splatnosti, v opačnom prípade by pochopiteľne nevznášal námietku premlčania. Na základe zhodných vyjadrení sporových strán v otázke doby splatnosti pôžičky, vyplývajúcich z písomných vyjadrení sporových strán, ich právnych argumentov a záverečných rečí mal žalovaný za to, že v danom prípade nebola dohodnutá doba splatnosti pôžičky. Preto tvrdenia žalobcu o tom, že splatnosť pôžičky bola dohodnutá žalovaný hodnotí ako účelové s poukazom na § 186 ods. 2 CSP. Teda rovnako ako bolo vyhodnotené tvrdenie žalovaného pri jeho výpovedi, že išlo o dar a nie pôžičku, nakoľko predtým v odpore nepoprel zmluvu o pôžičke keďže vzniesol námietku premlčania a v duplike ju výslovne potvrdil. Preto túto odvoláciu námietku žalobcu žalovaný považuje za neúčinnú. Koniec koncov žalobca vo svojom odvolaní uvádzal, že súd mal v tomto prípade aplikovať § 563 Občianskeho zákonníka, t. j. priamo odkazuje na príslušné ustanovenia zákona, ktoré sa aplikuje v prípadoch, keď nie je dohodnutá doba splatnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaný navrhol, aby odvolací súd v súlade s § 387 CSP napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil, pričom žiadal, aby odvolací súd žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania.

4. Žalobca v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného uviedol, že vzniknutá polemika o tom, ktorý z názorov jedného a toho istého, dokonca najvyššieho súdu, je práve rozhodný ohľadom začatia plynutia premlčacej doby pri pôžičke nemôže znamenať zmarenie práv občanov. Vyjadril názor, že pokiaľ samotná justičná, či akademická obec o tomto zdieľa rôzne názory a najvyšší súd sám zastáva dve antagonistické stanoviská ohľadom začatia plynutia premlčacej lehoty, tak toto nemôže byť na ťarchu, či už žalobcu, resp. všeobecne občanov, najmä ak je ponechané rozhodovanie na púhy svojvoľný výber súdov nižšej inštancie, ktoré zo stanovísk si vyberú. Žalobca a ani iní občania nemôžu robiť sudcov medzi sudcami najvyššej súdnej inštancie, ak im títo ponúkajú dve protichodné znenia, a preto na vrub práv občana nemôže byť to, že si musel vybrať práve jedno z dvoch, ktoré má navyše aj oporu v samotnej hmotnoprávnej úprave, keď realizoval ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že jeho právny názor je zjavne komplexnejší, pretože vychádza z praktického právneho života, resp. akoby mu nesprávne pripisovala majetkovú povahu, teda, že právo na vyzvanie dlžníka podlieha premlčaniu do troch od vzniku pôžičky, čo je zjavne podľa žalobcu nesprávne. Napokon žalovaným dodatočne namietaná okolnosť, že splatnosť pôžičky pri jej vzniku nebola dohodnutá, doteraz nebola sporná. Na základe nespornosti tohto východiska sa preto podľa žalobcu mohlo realizovať ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka, pretože nedohodnutá splatnosť ani nebola spornou okolnosťou, tou bol jedine začiatok plynutia premlčacej doby, ktorý súd vyhodnotil iba nesprávnym výberom z dvoch protichodných judikátov.

5. Žalovaný v písomnej duplike k vyjadreniu žalobcu uviedol, že právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry. Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu NS SR a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov plénom NS SR alebo príslušným kolégium NS SR a to uverejnením v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR (ďalej len ako „Zbierka“). Z uvedeného teda vyplýva, že NS SR reálne nezastáva dve protichodné stanoviská ohľadom začatia plynutia premlčacej lehoty, nakoľko judikáty R 28/1984 a R 91/2004 uverejnené v Zbierke a navyše podporené Rozsudkom NS SR zo dňa 10.11.2016, sp. zn. 3 Cdo 174/2016, zaujímajú k otázke celkom jasné a jednoznačné stanovisko. Naproti tomu protikladné stanovisko na ktoré poukazuje žalobca nie je uverejnené v Zbierke a teda nie je ustálenou rozhodovacou praxou NS SR - judikátom NS SR. Námietka žalobcu v tomto smere je podľa názoru žalovaného neopodstatnená a neúčinná. Zdôraznil, že rozhodnutie na ktorom zotrúva žalobca (sp. zn.

4Cdo/146/2008) nie je judikátom - nie je ustálenou rozhodovacou praxou, nakoľko nie je uverejnené v Zbierke. Žalobca sa podľa žalovaného svojím odvolaním domáhaL, aby odvolací súd narušil právnú istotu žalovaného, t. j. aby rozhodol v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššej súdnej autority. To, že judikáty R 28/1984 a R 91/2004 predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax potvrdil aj Rozsudok NS SR zo dňa 10.11.2016, sp. zn. 3 Cdo 174/2016. Naproti tomu tento rozsudok poukazuje tiež na to, že rozhodnutie NS SR sp zn. 4 Cdo 146/2008 na ktoré poukazuje žalobca a ktoré nebolo publikované v Zbierke, predstavuje odchylenie od ustálenej rozhodovacej praxe. V rozhodovacej praxi súdy nižšie stupňa si nemôžu len tak jednoducho svojoľne vybrať, ktoré zo stanovísk NS SR aplikujú ako to popisuje žalobca. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhoval, aby odvolací súd v súlade s § 387 CSP napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania vrátane trov právneho zastúpenia.

6. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec v napadnutom rozsahu podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval dôležitý verejný záujem, v spojení § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

7. Súd prvej inštancie založil svoj právny záver o zamietnutí žaloby žalobcu na tom právnom názore, že námietka premlčania vznesená žalovaným bola dôvodná. Konštatoval, že medzi žalobcom a žalovaným nebolo sporné, že nebola dohodnutá lehota splatnosti pôžičky. K posúdeniu začiatku plynutia premlčacej doby súd prvej inštancie poukázal na právnú teóriu, z ktorej vyplýva, že ak veriteľ mohol vyvolať splatnosť dlhu, potom mohol svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť vykonania práva je daná okamihom, keď veriteľ mohol najskôr o splnenie dlhu požiadať, a preto v týchto prípadoch je potrebné považovať za deň rozhodujúci pre začiatok plynutia premlčacej doby ten deň, ktorý nasleduje po vzniku právneho vzťahu dohodnutého na dobu neurčitú. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti okrem právnej teórie poukázal na judikatúru súdov, a to judikatúru súdov Českej republiky (napr. rozhodnutie NS ČR z 23.02.2006, sp. zn. 33Odo/1174/2005, NS ČR z 29.07.2003, sp. zn. 33Odo/345/2002) a judikatúru súdov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/25/2003 publikované pod R91/2004, NS SR zo dňa 10.11.2016 sp.zn. 3Cdo/174/2016 z 10.11.2016). K odlišnému právnemu názoru NS SR vyslovenému v rozhodnutí 4Cdo/146/2008, ku ktorému sa priklonil žalobca, súd prvej inštancie uviedol, že išlo o ojedinelý právny názor, ktorý nebol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR.

8. Odvolací súd má predovšetkým za potrebné uviesť, že odvolacie námietky, ktoré uvádzal vo svojom odvolaní žalobca boli totožné s tvrdeniami, ktoré uplatnil žalobca už v konaní pred súdom prvej inštancie, a s ktorými sa súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu podrobne zaoberal. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, na ktoré v zmysle § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza:

9. V predmetnej veci nebolo sporné, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená ústna zmluva o pôžičke v roku 2011 (ďalej len „zmluva o pôžičke“) tak, ako to tvrdil žalobca, na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi finančné prostriedky vo výške 10.000,- eur. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania. Zásadnou otázkou pre rozhodnutie v danej veci bolo tak posúdenie otázky začiatku plynutia premlčacej doby, a to aj vzhľadom na odlišný právny názor prezentovaný v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, konkrétne v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/146/2008, o ktorý sa opierať žalobca a v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/174/2016 z 10.11.2016 (prípadne v iných rozhodnutiach uvádzaných súdom prvej inštancie) ktorých záver korešponduje s právnym názorom súdu prvej inštancie.

10. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). V prípade začiatku plynutia premlčacej doby odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, ide podľa názoru odvolacieho súdu o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo

nie, t. j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. V záväzkových vzťahoch sa zmluvné strany nie vždy dohodnú na splatnosti záväzku. Okamih splatnosti práva na plnenie má pritom rozhodujúci význam predovšetkým pre posúdenie, či a kedy nastáva *actio nata*, pre začiatok plynutia všeobecnej premičacej doby (viď § 101 Občianskeho zákonníka) a pre začiatok omeškania dlžníka.

11. V predmetnej veci z vykonaného dokazovania nevyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným bola dohodnutá lehota splatnosti zmluvy o pôžičke. Súd prvej inštancie v otázke splatnosti vychádzal zo zhodných tvrdení strán, keď obe strany sa zhodli rovnako tiež na tom, že pri určovaní lehoty splatnosti pôžičky je potrebné vychádzať z § 563 Občianskeho zákonníka /§ 186 ods. 2 CSP/. Podľa názoru odvolacieho súdu, pri takomto tvrdení neexistovala dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie nevyplýval opak, t. j. že medzi stranami bola dohodnutá lehota splatnosti. Žalobca sám v odvolaní poukazuje na to, že je potrebné aplikovať uvedené ustanovenie v lehote splatnosti. Odvolací súd uvádza, že aplikácia ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy práve v prípade, ak medzi stranami nebol dohodnutý čas plnenia. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že bola dohodnutá lehota splatnosti, keď táto bola viazaná na udalosť, ktorá mala nastať v budúcnosti, je potrebné aj pri tomto odklone žalobcu od jeho tvrdenia zhodného s tvrdením žalovaného o tom, že nebola dohodnutá lehota splatnosti aplikovať ustanovenie § 186 ods. 2 druhá veta CSP, a teda na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, neprihliadať. Odvolací súd preto uzavrel, že medzi stranami zmluvy o pôžičke nebol dohodnutý čas plnenia.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ak doba splatnosti nie je dohodnutá (ustanovená právnym predpisom alebo určená v rozhodnutí), splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie podľa § 563 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu z toho potom vyplýva, že v prípade zmluvy o pôžičke, ak čas plnenia nebol dohodnutý medzi zmluvnými stranami je veriteľ oprávnený vyvolať splatnosť kedykoľvek po vzniku zmluvného vzťahu, a to už dňom nasledujúcim. Veriteľ tak mohol objektívne prvýkrát uplatniť na súde svoje právo zo zmluvy o pôžičke (*actio nata*) už dňom nasledujúcim po vzniku zmluvy o pôžičke. Pre účely premičania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol.

13. Na uvedenom právnom závere sa zjednotila aj súdna prax, a to už napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované pod sp. zn. R 28/1984, či sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 91/2004, na ktoré poukazoval aj súd prvej inštancie. Ako namietal aj žalobca a ako vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017, sp. zn. 6Cdo/129/2017, za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu nemožno považovať rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR. Súd prvej inštancie síce vo svojom rozhodnutí poukazoval aj na rozhodnutia súdov Českej republiky, či právnu teóriu českých autorov, no svoj o záver o ustálenej súdnej praxe v otázke plynutia premičacej doby, keď čas plnenia nebol dohodnutý, opieral aj o rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Z tohto dôvodu námietka, že by uvedený právny záver o plynutí premičacej doby bol predmetom len súdnej praxe Českej republiky neobstojí a preto bola námietka žalobcu v tomto smere nedôvodná. Tým, že súd prvej inštancie v dôsledku identity alebo blízkosti právnej úpravy v Českej republike a Slovenskej republike poukázal aj na judikatúru súdov Českej republiky, len zdôraznil správnosť právneho záveru v otázke premičania súdov Slovenskej republiky.

14. S námietkou žalobcu týkajúcou sa odlišného názoru, ku ktorým dospel Najvyšší súd SR vysloveným v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/146/2008, ku ktorému sa priklonil aj žalobca, sa podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí dostatočne zaoberal. Uvedeným odlišným názorom vyjadreným v sp. zn. 4Cdo/146/2008 sa zaoberal tiež Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/1375/2015 zo dňa 23.08.2017, na ktorý odvolací súd poukazuje a z ktorého vyplýva, že osobitný proces, výsledkom ktorého je prijatie niektorého judikátu kolégiom najvyššieho súdu a jeho publikovanie zákonom určeným spôsobom (v súčasnosti v Zbierke) priznáva takto publikovanému rozhodnutiu osobitný význam. Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (*de iure*) záväzný, fakticky (*de facto*) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, *ipso iure* normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Judikáty R 28/1984 a R 91/2004 majú takéto atribúty. Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v Zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na

podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke. Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v rozhodnutí publikovanom v Zbierke predstavuje zovšeobecňujúci názor (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov. O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí (stanovisku) možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu. Z dôvodov uvedených vyššie zastával v uvedenej veci v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cdo/1375/2015 prejednávajúci senát najvyššieho súdu názor súladný s väčšinovým názorom súdnej praxe (R 28/1984 a R 91/2014) a právnej teórie, pričom s názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 sa senát v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/1375/2015 zo dňa 23.08.2017 nestotožnil.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie preto správne dospel k záveru, že nárok žalobcu bol v celom rozsahu premlčaný.

16. Odvolací súd sa ďalej zaoberal námietkami žalobcu, týkajúcich sa zákonných náležitostí rozsudku súdu prvej inštancie, a teda žalobcom namietané, že súd neuviedol konkrétnu normu, podľa ktorej rozhodol o tom, kedy začne plynúť premlčacia doba. Po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191CSP a pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, na ktorý výslovne aj poukázal a v rozhodnutí aj citoval. Rozsudok súdu prvej inštancie preto spĺňa všetky náležitosti vyžadované ustanovením § 220 CSP, z dôvodu ktorého bola uvedená námietka žalobcu nedôvodná.

17. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti II. a vo výrokovej časti III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, a preto mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

19. Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).